

És impossible el creixement continu en un planeta limitat. Aquest raonament, en principi tan bàsic i irrefutable, és ignorat de forma sistemàtica per l'economia i pel model occidental globalitzat, basat en la producció i el consum sense límits.

Reportatge

El decreixament, l'única opció de planeta?

En primera persona

Mauro Bonaiuti: "La societat ha d'organitzar-se segons les seves necessitats"

Mou-te

Demana café just a la teva universitat!

la revista
Setem

Número 17
Hivern 2008 - 2009

Mou-te
i canviarem
el món

902 012 838
www.setem.cat

editorial

- 2 EDITORIAL**
- 3 REPORTATGE SETEM**
El decreixement, l'única opció del planeta?
- 5 EN PRIMERA PERSONA**
MAURO BONAIUTI
Professor d'Institucions d'Economia i d'Economia del Territori a Itàlia
MOU-TE!
Butlletí de campanyes i activitats
- 7 UNA VOLTA AL MÓN**
EN 90 DIES
- 8 LA CAPSA DELS VENTS**
- 9 VEUS DEL SUD**
JOSÉ LUIS CORAGGIO
Economista nascut a l'Argentina, ha fet varies investigacions sobre el desenvolupament local, polítiques socials, economia popular i economia del treball
- 10 VEUS DEL NORD**
GIORGIO MOSANGINI
Investigador del Col·lectiu d'Estudis per a la Cooperació i el Desenvolupament
- 11 ENS EN FEM RESSÒ**
Lectura, música, cine...

A propòsit de SETEM

SETEM és una federació d'ONG de solidaritat internacional nascuda el 1968 que centra el seu treball independent en conscienciar la nostra societat de les desigualtats Nord-Sud, denunciar les seves causes i promoure transformacions socials, individuals i col·lectives per aconseguir un món més just i solidari.

Els nostres camps d'actuació són:

- > La sensibilització i la formació a través de cursos, viatges, tallers, publicacions i campanyes.
- > La promoció d'alternatives, principalment de Comerç Just, per mitjà de campanyes, programes especialitzats i venda de productes.
- > La solidaritat amb organitzacions del Sud mitjançant intercanvis i activitats de cooperació.

SETEM forma part de la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament d'Espanya, de la Coordinadora Estatal de Comerç Just, de l'Associació del Segell de Productes de Comerç Just i de l'Observatori de Responsabilitat Social Corporativa. A més, lidera a Espanya la *Campanya Roba Neta*, el Programa *El bon cafè és bo per a tothom* i la *Campanya Finances Ètiques*.

Editorial

Les innumerables crisis – la crisi alimentària, la crisi energètica, la crisi del canvi climàtic, o la crisi financera – han configurat un moment propici per qüestionar l'actual model capitalista. Sembla que s'ha pres consciència que el model actual no és sostenible, ni a nivell humà ni a nivell ecològic. Ara més que mai s'està dubtant de la lògica del creixement continu de les grans empreses, de la producció en massa i del consum esbojarrat.

Un model que col·loca l'economia davant de les persones. Un model que fa invisibles als països del Sud i oblida les conseqüències sobre els recursos naturals. El sistema econòmic depèn de la biosfera i la continuïtat del modus vivendi dels països del Nord depèn dels països del Sud i de l'explotació dels seus recursos i habitants.

El planeta Terra, tot i ser enorme, té uns recursos limitats. Portem més de dos-cents anys contaminant els aqüífers, deforestant els boscos, esgotant els combustibles fòssils... Els beneficis imperen sobre qualsevol altre aspecte i les economies s'inscriuen en una lògica de creixement.

Els moviments socials del Sud i del Nord fa anys que denunciem els impactes negatius d'aquest creixement il·limitat i sense escrúpols, i proposant altres models possibles. Aixequem la veu per dir que existeixen més alternatives, que existeixen unes altres formes de viure molt més justes, molt més sostenibles. Una d'aquestes alternatives és l'anomenat decreixement. Des dels anys 90 hi ha varies corrents de pensament que pretenen difondre un missatge de decreixement en termes econòmics, tema que tractem en aquest número de la revista. Respectar els cicles naturals, reciclar, cooperar, apostar per l'eficiència, produir de forma responsable, acabar amb el consum arbitrari, adaptar-nos a la capacitat de càrrega del nostre planeta. "Viure millor amb menys". El canvi de lògica és possible.

Setem

la revista SETEM

EDITA: SETEM | CONSELL DE REDACCIÓ: David Díaz de Quijano, Nina González, Jordi Pons, Marta Solano | COORDINACIÓ: Marta Solano | EDICIÓ I REDACCIÓ: Miquel Borràs, Domènec Cano i Oscar Gutierrez García (ComCom, sccl), Marta Isabel González, Carlota Montserrat, Guifré Illa | DISSENY ORIGINAL: Diego Areso | DISSENY I MAQUETACIÓ: Marc Rovira (ComCom, sccl) | IMPRESSIÓ: Serafí Indústria Gràfica Publicitària SA | DIPÒSIT LEGAL M-35469-2004

Impresa en paper reciclat

I tu, què en penses? La teva col·laboració ens ajuda a millorar, les teves suggerències ens ajuden a avançar. A SETEM totes les opinions compten. Per què no la teva? Mou-te i escriu-nos! setem@setem.org

EL DECREIXEMENT, L'ÚNICA OPCIO PEL PLANETA?

Les crisis, com l'actual, comencen quan deixa d'haver creixement. Així ens ho explica tota la maquinària institucional i econòmica mundial, que es mobilitza per recuperar el nivell de producció i consum. Però és precisament aquest creixement il·limitat la causa de la crisi més apressant, la més real, la que condemna a la majoria de la humanitat a la misèria i ens porta al col·lapse de la nostra civilització i de la vida al planeta. D'aquesta manera ho entenen cada vegada més veus que demanen un canvi radical de rumb que ens porti a l'única sortida: el decreixement.

És impossible el creixement continuat en un planeta limitat. Aquest raonament, a priori tan bàsic i irrefutable, és ignorat de forma sistemàtica per l'economia i pel model occidental globalitzat, basat en la producció i el consum sense límits. Sí, la nostra economia està construïda a sobre d'una il·lusió, un impossible que condemna el futur de la vida al planeta. El nostre sistema econòmic oblida que la humanitat i la seva economia són part de la biosfera i que no hi ha un altre escenari possible on sobreviure si continuem esgotant-la i destruint-la.

La base científica que retrata la irracionalitat de la nostra economia i que genera la noció de decreixement sorgeix del treball de Nicholas Georgescu-Roegen, un dels grans economistes del segle XX. Georgescu-Roegen va rebatre a l'economia ortodoxa i va formular una teoria econòmica alternativa: la bioeconomia, de la que es deriva la necessitat de decreixement. La bioeconomia rescata a la ciència econòmica del món il·lusori del creixement continu introduint-hi aportacions de la física i de la biologia.

Amb la física mostra que l'energia i les matèries primes són limitades i no poden suportar el ritme de creixement de la nostra economia ni es permet als sistemes naturals el seu reciclatge. Des de la biologia, la bioeconomia introdueix el coneixement del funcionament de la biosfera i, per tant, dels límits que

aquesta imposa a l'economia, inconcebible al marge de la pròpia biosfera. Per tot això, Georgescu-Roegen estableix que s'ha de descartar el creixement econòmic il·limitat per ésser contradictori amb les lleis fonamentals de la naturalesa.

La línia vermella

Es calcula que des de poc abans dels anys 90 hem excedit la capacitat de la biosfera de regenerar els recursos i d'assimilar les deixalles i la contaminació que provoca l'activitat humana. En concret, els països del Nord són

No es tracta de superar les carències del Sud, sinó d'evitar els excessos del Nord

els principals responsables i avui en dia aconsegueixen mantenir el nivell de producció, consum i creixement per mitjà de la usurpació dels recursos dels països del Sud i la destrucció dels seus ecosistemes. Ens trobem, doncs, prop d'un punt del qual no podem tornar degut a la enorme pèrdua de biodiversitat, a la deterioració dels ecosistemes i a la contaminació i l'esgotament dels recursos bàsics per viure. Arran d'aquesta anàlisi que col·loca a la humanitat i al seu sistema econòmic al seu lloc, com una part depenent de la biosfera, és com es cons-

trueix l'alternativa al carreró sense sortida en el que ens trobem: el decreixement.

El decreixement no és un moviment polític definit o una ideologia estanca. Es tracta d'un plantejament que vol sacsejar consciències per a que la humanitat abandoni la il·lusió del creixement continuat i sigui conscient de que és necessari decreixere. Segons mantenen molts teòrics del decreixement, aquest no té per què significar que tornem a l'edat de pedra, simplement significa viure millor amb menys, abandonant la idea del benestar i del progrés basat en un consum cada vegada més gran.

Es proposa relocalitzar la producció i el consum, respectar els cicles naturals i la regeneració dels recursos, eficiència, durabilitat i reciclatge dels bens i dels materials, cooperació i intercanvi... i moltes altres possibilitats.

Però, com es porta tot això a la pràctica? Serge Latouche, economista francès, president del *Institut d'Études Économiques pour la Décroissance*, esbossa possibles camins de manera breu i gràfica per mitjà del seu programa de les 8R: Revaluar (fer una revisió dels nostres valors: cooperació en lloc de competència, altruisme en lloc d'egoisme...); Recontextualitzar (modificar les nostres formes de conceptualitzar la realitat, evidenciant la construcció social de la pobresa, de l'escassetat...); Reestructurar (adaptar les estructures econòmiques i

Mil moviments, un objectiu

És a França on el terme decreixement comença a prendre peu com a moviment als anys 90, i on varis autors van fer més gran la base dels estudis i de les teories sobre el decreixement. Allí van sorgir també les primeres revistes especialitzades, al temps que es va fent més gran la seva base social, fins al punt de crear-se el Partit pel Decreixement (PLD). Al 2003 es crea l'*Institut d'Études Économiques pour la Décroissance Soutenable*. A Itàlia el decreixement acull força també des dels 90 per mitjà de publicacions i de moltes iniciatives civils. Actualment l'Estat Espanyol és un país amb un bon nombre d'experiències en aquesta línia, com el col·lectiu Consumeix Fins a Morir, d'Ecologistes en Acció; o l'Entesa pel Decreixement, a Catalunya, són part d'una xarxa que s'està teixint a nivell estatal i internacional, també per mitjà del moviment del consum crític i responsable. Uns altres exemples de iniciatives properes al decreixement són la campanya *¿Quién debe a quién?* o l'Observatori del Deute en la Globalització. En resum, el decreixement aglutina a col·lectius ecologistes, feministes, de cooperació internacional, de justícia social... Perquè per a que hi hagi un món millor ha de continuar existint un món viu.

FOTO: SETEM-Catalunya

productives al canvi de valors); Relocalitzar (sustentar la producció i el consum essencialment a escala local); Redistribuir l'accés a recursos naturals i a les riqueses; Reduir (limitar el consum a la capacitat de càrrega de la biosfera); Reutilitzar (contra el consumisme: bens perdurables, reparació, conservació i manteniment); i, per últim, Reciclar en totes les nostres activitats.

En l'àmbit energètic, per exemple, es tracta de substituir els combustibles que contaminen i són limitats (carbó, petroli, gas, urani...) per fonts d'energia més netes i renovables. De fet, la industrialització dels dos últims segles només ha estat possible gràcies a les reserves combustibles fòssils que el planeta ha generat durant milions d'anys. La fi de les reserves de combustibles comporta la fi de l'era industrial. Si les fonts d'energia netes i renovables no són suficients per mantenir el nostre nivell de consum, el decreixement defensa que hem de limitar el nostre consum a aquestes fonts.

En l'aspecte social es tracta de substituir l'economia neoclàssica per l'economia solidària. De passar de la concepció del benestar per mitjà d'un consum sense límits a un benestar basat en les relacions personals i la cooperació. Es tracta de situar a les persones, les seves necessitats, les seves relacions i el seu entorn en el centre de les activitats econòmiques, descartant el creixement pel creixement i la valoració exclusivament monetària de productes i serveis.

La petjada ecològica

La responsabilitat en l'excés de creixement i de les seves conseqüències és dels països del Nord i de les elits del Sud. El concepte de la petjada ecològica mesura la demanda de la humanitat sobre la biosfera quantificant l'àrea de la terra i del mar biològicament capaç de proporcionar recursos i d'assimilar les deixalles. I el resultat és irrefutable. Mentre que cada persona d'un país amb alts ingressos consumeix unes 6,4 hectàrees de mitjana, la dels països amb ingressos baixos només necessiten de 0,8 hectàrees de mitjana (segons dades de 2003 de *Global Footprint Network*). Per exemple, per poder estendre el model de consum d'un ciutadà mig dels Estats Units a tota la població mundial serien necessaris 5,3 planetes com el nostre; 3 si estenem el consum mig dels europeus. Es calcula que avui en dia superem en un 25% la capacitat de regeneració de recursos i d'assimilació de deixalles de la biosfera.

D'aquesta manera, mentre que el Nord malgasta els recursos del planeta de manera desproporcionada, la majoria de la població mundial continua vivint sense arribar al sostre ecològic màxim dels cicles de la naturalesa. Tot això fa que els països del Nord contreguin "un autèntic deute del creixement amb els països del Sud i amb unes generacions futures que no podran gaudir dels recursos que estem esgotant", segons afirma Giorgio Mosangini, investigador del Col·lectiu d'Estudis per a la Cooperació i el Desenvolupament (que entrevistem a la secció *Vents del Nord*).

Repensar-se la cooperació

Tot i que pugui semblar totalment injust dir-li al Sud que ja no hi ha marge pel seu creixement, el decreixement ens obliga també a repensar la cooperació internacional. L'ajuda del Nord al Sud es basa en la transferència de recursos, incloent el coneixement i la tecnologia, amb l'objectiu de reduir la pobresa i promoure el desenvolupament humà. I el creixement econòmic es continua percebut com una condició indispensable per tot això. D'altra banda, el concepte d'ajuda implica voluntariat. El Nord decideix on, com i quant ha d'ajudar. El decreixement, pel contrari, parla de l'obligació d'acabar amb el creixement il·limitat i de deixar de confiscar ecosistemes i recursos del Sud. Pel decreixement el problema de la pobresa no té res a veure amb si el Sud creix suficientment per emular el desenvolupament del Nord. Ja no es tracta d' superar les carències del Sud, sinó d'evitar els excessos del Nord.

És impossible el creixement continuat en un planeta limitat

El decreixement no és un receptari màgic, però marca l'única manera d'assegurar que la vida al planeta tingui futur. El treball encara ha de fer-se i imaginar, tot i que ja hi ha al Nord i al Sud un bon nombre de persones cada cop més gran que comprenen la urgència i que aporten les seves experiències i els seus esforços des d'innombrables disciplines de la ciència, la sociologia, el treball social... Si s'aconsegueix el canvi a les esferes individuals, socials i polítiques com a mínim podrem continuar creient que el nostre planeta continuarà acollint vida pels segles dels segles.

Enllaços d'interès

Observatori del Deute en la Globalització

www.odg.cat

Via Campesina

www.viacampesina.org

Entrepueblos

www.pangea.org/epueblos

Veterinària Sense Fronteres

www.veterinariossinfronteras.org

Xarxa de Consum Solidari

www.xarxaconsum.net

en primera persona

Mauro Bonaiuti

Professor d'Institucions d'Economia, a la Universitat de Mòdena, i d'Economia del Territori, a la Universitat de Bolònia.

Mauro Bonaiuti s'ocupa des de fa més de deu anys de temàtiques vinculades a l'economia i a l'ecologia. El seu interès per aquests àmbits i pel moviment del decreixement es va formar gràcies a la seva tesi doctoral, sobre Georgescu-Roegen i la bioeconomia. Arran d'això va començar a interessar-se per "l'economia alternativa, solidària, de crítica al capitalisme" i va començar a teixir contactes amb les xarxes socials italianes i europees. Així va ser com va conèixer a Serge Latouche, del qual afirma que "ha ampliat la crítica del desenvolupament des d'un punt de vista social". Bonaiuti és actualment professor, "a una situació precària", d'Institucions d'Economia, a la Universitat de Mòdena, i d'Economia del Territori, a la Universitat de Bolònia.

“Mai m’ha estat possible ensenyar el decreixement a una facultat d’economia”

Et deixen fer classe a la facultat d'economia?

No. Els economistes mai m'han estimat. Mai m'ha estat possible ensenyar aquestes coses a una facultat d'economia. La corrent de la bioeconomia encara no ha tingut una referència important dins de la universitat que faci escola. Així que he estat aïllat sempre. Vaig començar donant classes d'enginyeria i després he aconseguit introduir-me a les facultats de lletres, de ciències humanístiques, on també es fa economia, i on és estimulant donar aquestes classes perquè als alumnes els interessa molt. Però fins ara ha estat impossible ensenyar aquestes coses als economistes, tot i que ens limitem a parlar de l'economia ambiental del tipus tradicional. De la bioeconomia i el decreixement, ni somniar-ne. Però es que ni tan sols l'economia ecològica, vista des d'un punt de vista del creixement sostenible, té encara un espai oficial a Itàlia.

Davant de l'evident crisi ecològica, què fa falta per a què l'economia oficial integri aquesta realitat?

És una cosa molt complexa, hi ha unes resistències enormes per mantenir el model

de creixement, el model capitalista. Però vaig a donar un gir a la pregunta, i vaig a ser una mica provocador: Què falta per a que els moviments socials, abans fins i tot que els governs, es mobilitzin d'una manera coordinada, cooperin i facin accions comunes en aquesta direcció?

Què necessiten?

Explicaré un exemple per a què se m'entengui. FA poc vaig estar al Fòrum Social Europeu (FSE) de Malmö, a on es van presentar 250 seminaris paral·lels sense ni tan sols fer l'intent de sortir d'una cita tan important amb un document comú, compartit. Ni tan sols ho intenten! Tenim un problema molt seriós, molt profund perquè aquesta societat, que algú ha definit de forma correcta com postmoderna, és incapaç no només de crear instruments d'acció compartida, sinó que també han de buscar-se una representació compartida dels problemes. I és que, tal i com diuen molts estudiosos, sense una representació ni un imaginari compartits no pot haver una acció comuna. Sembla que amb la modernitat es van acabar les grans narracions.

en primera persona

L'actual crisi econòmica juga a favor o en contra del decreixement?

En primer lloc, la crisi actual ja està fent que l'economia mundial estigui experimentant una mica de decreixement en varis aspectes. Ara bé, podem dir que probablement la majoria de les persones, especialment les que tenen posicions de poder, busquen ressuscitar aquest sistema i que torni a créixer el més ràpid possible i, així, tornar a tenir beneficis i a acumular capital. És a dir, es canviarà quelcom per a que res canviï. Potser una minoria estigui entenent que no serà possible mantenir la lògica del creixement del sistema capitalista a mig o llarg termini; 20 o 30 anys, potser menys.

Molta gent pensa que buscar el creixement frenarà la desocupació...

Sí, és veritablement difícil una situació com aquesta en la que les solucions són part del problema. Però, a llarg termini, la qüestió no és buscar ocupació laboral segons els mètodes tradicionals. La solució demana una transformació de l'imaginari, noves maneres d'organitzar la societat. És cert que aquest canvi pot ser impossible sense que abans la manera actual d'organització econòmica i social arribi a una mena de col·lapse més o menys fort que evidenciï la seva incapacitat de funcionar. I no té per què ser un procés ràpid. Pot donar-se després de decennis de disgregació del teixit econòmic i social. Els que defenem el moviment social el fonamentem en una temptativa de transició d'un model cap a un altre de la manera més gradual possible, sostenible, participativa, autònoma... Hi ha marge per creure que és possible, ja que la societat s'autogaran-teix a partir de les seves pròpies necessitats. Crec que treballant tots junts milloraran els sistemes socials, els sistemes de control de tipus tradicional però també el desenvolupament de noves formes d'organització, des de sota, a través de experiències com l'economia solidària i en formes molt diverses i difuses a cada part del món.

La crisi ha rescatat el paper de l'Estat a l'economia. Ha mort el discurs neoliberalista?

Bé, això no ho he dit jo, ha estat el president Sarkozy. Segurament estem a un extrem del pèndol, tornant enrera. Tanmateix sembla que el president Obama està fent un discurs de neokeynesianisme que vol reduir la crisi social i anar cap a una conversió ecològica. Probablement sigui l'última oportunitat per a que aquest sistema sobrevisqui per un temps llarg i per minimitzar el risc de respostes autoritàries i centralistes. Perquè aquesta crisi no és com la dels anys 30 o altres grans crisis del sistema capitalista. Avui hi ha novetats molt rellevants, com la crisi ecològica, que no pot ser esquivada. El que compta és que la societat reaccionarà i no hi ha cap dubte: ja ho està fent. Independentment de la posició ideològica o cultural, està tornant l'Estat en defensa de la societat en tot el món, a EEUU, França, Xina...

Cada vegada som més els que diem NO a la lògica del creixement del sistema capitalista.

Però seguim amb organismes internacionals que han aixecat el model neoliberal. Què els diries als dirigents del FMI o del Banc Mundial?

No ho sé... Estem a una situació bastant paradoxal perquè ara són ells els que utilitzen el nostre llenguatge; roben les nostres paraules. Ara parlen de establir regles al sistema financer. És el que proposem des de fa anys, que s'han d'establir uns límits als sistemes financers i a la especulació internacional. Hi ha indicis objectius per dubtar de si realment ho faran perquè funcionen com clans, són òrgans oligàrquics, opacs, gens democràtics. Però el problema també és que tenim una societat dependent que ha renunciat als mecanismes de control fonamentals en el camp financer, econòmic, tecnològic, en la comunicació... El canvi de model implica imaginar un món on fins i tot la propietat privada estigui supeditada a uns límits. Així disminuiríem l'arrogància derivada del poder, el control dels mitjans de producció i tantes altres coses.

Per aconseguir-ho fa falta un govern mundial?

Govern mundial és una expressió que m'inquieta, perquè implica una concentració de poder, que és una cosa que critiquem. Només puc veure en positiu algunes organitzacions internacionals, profundament reformades, que estableixin límits, inclòs als estats, sobre algunes qüestions específiques, com les finances, la circulació de capitals, els moviments especulatius, la contaminació ambiental, l'explotació laboral... És a dir, que instauren límits precisos i compartits per tots els estats a través d'una mena de Constitució mínima, amb principis mínims aprovats i compartits per la comunitat internacional. Però això no seria un govern mundial, sinó un sistema multipolar. En qualsevol cas, crec que aquest procés està obstaculitzat per reaccions en la direcció oposada, així que hem de començar per l'acció local, demostrar que algunes decisions i experiències són possibles i construint alternatives útils per a les persones i que puguin posar-les en pràctica.

I com ho ha de fer algú com tu per aplicar-ho a la seva vida quotidiana?

Crec que cadascú fa el que pot. Hi ha ocasions tots els dies per prendre decisions que et porten a una vida més sòbria, com renunciar a un segon cotxe. Jo m'he desfet inclòs del primer. Ara vaig en tren i en transport públic i no ha estat tan difícil. També es important renunciar al cicle televisió-supermercat. D'altra banda, formo part d'un gran grup de compra (cooperativa de consum) de Bolònia que funciona molt bé i, a través d'ell, satisfaiu moltes de les meves necessitats quotidianes. Aquests grups a més integren una xarxa de persones molt simpàtiques i solidàries. Tot això no és possible sinó que a més és agradable i saludable.

Grup d'investigació d'economia ecològica, a Barcelona

Mauro Bonaiuti vindrà al nostre país el proper mes d'abril per fer de professor convidat a una de les activitats programades de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA) de la Universitat Autònoma de Barcelona. Segons Bonaiuti, "és un grup d'investigació dirigit per Louis Lemkow que s'està formant i que potser sigui el més avançat i consistent d'Europa en temes d'economia ecològica, amb una perspectiva molt afí al moviment del decreixement". Un dels contactes de Bonaiuti amb l'ICTA és el sots-director responsable de la investigació, el professor i investigador Joan Martínez Alier. "Ha sigut alumne de Georgescu-Roegen i, tot i que als 90 ha optat per una posició més moderada, últimament s'ha orientat clarament pel decreixement sostenible", especifica Boaiuti.

www.uab.cat/icta

Una volta al món

en noranta dies

G20: Escolta a la societat, no a la economia!

Després de trenta anys d'expressir-la, la llimona ha deixat de donar suc. Degut a que els països industrialitzats van seguir al peu de la lletra les premisses de les institucions globals (és a dir, l'OMC, l'FMI i el BM), l'any 2009 ha nascut amb la major crisi financera des del crac del 29. S'ha demostrat que el model seguit fins ara era insostenible. El detonant de la crisi es troba en la necessitat de guanys de moltes entitats bancàries que van adoptar un model d'alt risc en el sector hipotecari. La manca de líquid i la falta de confiança en el mercat van provocar una disminució del consum i de les transaccions comercials, fent que moltes empreses tinguessin greus problemes per vendre els seus productes. Molts països van haver de prendre mesures extraordinàries per evitar la recessió, com la nacionalització de bancs, la injecció de subsidis i institucions en crisi o la regulació del món financer. Però tot això ha succeït perquè els dirigents de les anomenades institucions globals han promogut la desregulació i la privatització del sector fi-

nancer i fent vàlida la frase 'la llei del més fort'; i no van tenir prou amb influenciar als països occidentals sinó que van haver de condicionar la resta de països del món, lligant-los de mans per mitjà de préstecs i generant una bola de neu a nivell global.

El passat 15 de novembre el G20 es va reunir a Washington per buscar possibles solucions a la crisi econòmica mundial. Per a aquesta reunió el SETEM va enviar a Zapatero la Declaració de BankTrack, en la que s'expressa la voluntat de reestructurar el sistema a partir de la veu de la societat civil. Un sistema que defensí un creixement continuat no és possible. Des de SETEM reclamem justícia social i sostenibilitat econòmica i ecològica. Acabada la cimera les respostes van ser les que s'esperaven. Estats Units va advertir que no era apropiat crear nous organismes supervisors internacionals ja que es generaria un control excessiu que atemptaria amb les llibertats del mercat lliure.

Com a resposta es podria argumentar que

S'ha de tornar a regular l'economia

precisament la benevolència del propi sistema va donar ales a Madoff, cervell del frau més gran de la Història.

És necessari frenar el capitalisme salvatge i les institucions que l'alimenten, regular l'economia i fer-ho amb garanties; donar suport al naixement d'institucions molt més respectuoses amb les persones i amb el planeta. El món necessita un procés més inclusiu, un nou New Deal per a reconfigurar el segle XXI.

Crim i vergonya a Palestina

La nit s'esvaeix a la franja de Gaza i el nou dia es desperta fred sota el constant soroll dels tancs que fan maniobres entre edificis enderrocats i bigues tortes. Ningú ha aconseguit dormir. L'estrep de les explosions no ha ofert treva en tota la nit i la vida diürna s'activa amb els míssils xiulant a la distància.

Amb una extensió semblant a la de la comarca del Maresme i un milió i mig d'habitants, Gaza compta amb una de les densitats de població més gran de tot el planeta. Resten aïllats del món exterior, engabiats sense possibilitat de prosperar i gairebé sense esperances. Des de fa dècades, però sobretot des que Hamàs va guanyar les eleccions el gener de 2008, Israel ha estat infligint un bloqueu econòmic tan dur a Palestina que els ha fet retrocedir a nivells de 1967. A mitjans de 2008 els fets eren innegables: més d'un 40% d'atur, constants talls de llum, escassetat de recursos i aliments, pobresa extrema... Tot i que en aquelles moments varies ONG's van denunciar que la situació era insostenible, Israel continuava negant la seva responsabilitat i declarant que no hi havia cap crisi humanitària a Palestina.

El 19 de gener de 2009 ja es comptabilitzaven més de 1.300 morts però es preveu que la xifra augmenti quan es comencin a retirar els enderrocs dels edificis afectats. Israel justifica l'atac com "dret a la defensa", com un càstig exemplar a tots els que no els respecten i defineixen Hamàs com un "grup terrorista". És cert que Palestina porta anys disparant coets kassam dins del territori israelià però també és cert que Israel porta anys assetjant els territoris palestins. I fa falta plantejar-se: l'objectiu d'aquesta massacre és acabar amb el "terrorisme" de Hamàs? Com a resposta, una altra pregunta: pot la violència acabar-se amb més violència? Una cosa és clara: Israel té la veu principal en aquest conflicte i la pau arribarà si s'ho proposen. Les paraules llibertat, terrorisme, dret a la defensa, danys col·laterals o guerra preventiva s'estan utilitzant massa lleugerament. Foucault ens va ensenyar que les paraules tenen el poder de generar la realitat. Israel està utilitzant aquest poder simbòlic junt amb el poder destructiu de les bombes. Un còctel mortal.

La tecnologia que fem servir tots els dies causa una guerra devastadora al Congo

El greu conflicte que es desenvolupa a la República Democràtica del Congo (RDC) porta des de 1998 destruint vides, pobles sencers i devastant el territori del tercer país més gran de l'Àfrica i, al mateix temps, un dels més rics del món pel seu dipòsit de minerals. Aquest país es troba dins una guerra que implica a altres països fronterers, com Rwanda, Uganda i Angola. La situació actual està marcada per la inestabilitat política i des de 2007 els enfrontaments han estat cada cop més violents i constants.

Però, per quin motiu aquests països decideixen ficar-se en un dels conflictes armats més sanguinolents dels nostres temps? En efecte, no és casual el fet que la RDC sigui el país del món amb més recursos minerals (or, diamants, coltan). Aquests es troben localitzats a la regió del Rift, i el principal motor d'aquesta devastadora guerra els trobem en aquesta zona. A més dels problemes polítics i de revoltes entre les diferents ètnies, el que intenten els diferents països implicats és disputar-se el domini d'aquesta valuosa regió. El que realment volen els polítics, deixant totalment de banda els interessos del seu país i del seu poble, és fer-se amb el domini i sobretot poder enriquir-se mitjançant la possessió i explotació de les mines d'un mineral molt valuós per les grans multinacionals dels països occidentals.

Es calcula que el 80% de les reserves mundials de coltan es troba a la RDC, aquest després viatja cap al nord a través de Rwanda per arribar a les grans empreses que tenen capacitat tecnològica per transformar-lo i poder vendre aquesta "pols màgica" a Nokia, Motorola i Sony entre d'altres. D'aquesta manera es podran fabricar objectes tan quotidians al nostre món com el telèfon mòbil, l'ordinador, els reproductors d'MP3, etc. Un cop més, es fa evident la insostenibilitat d'aquest consumisme imparable dels països occidentals, que aconsegueixen enriquir-se i millorar les seves tecnologies a costa de treure les riqueses dels països més empobrits del planeta. Així doncs, la tecnologia que consumim tots els dies causa uns danys col·laterals que a la RDC ja han provocat més de 4 milions de morts.

La capsa dels vents

NO ENS SURTEN ELS COMPTES... ...DELS PARADISOS FISCALS

Existeixen desenes d'ells i la majoria es troben sota la protecció de les antigues potències colonials. Segons dades de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), en aquests paradisos es deposita el 13% del PIB mundial. Això suposa una pèrdua anual de capital d'aproximadament 600.000 milions de dòlars.

Aquesta xifra seria suficient per cobrir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni per reduir la pobresa a la meitat abans de l'any 2015, valorats en 40.000 o 60.000 milions de dòlars. Així i tot, paral·lelament, els bancs centrals del món injecten milers de milions d'euros al mercat per pal·liar l'actual crisi econòmica.

BONES NOTÍCIES

La Declaració Universal dels Drets Humans compleix 60 anys

Fa 60 anys, el 10 de desembre de 1948, es va proclamar a París la Declaració Universal dels Drets Humans. Dia històric per la humanitat que, després d'una primera meitat de segle molt sagnant, va veure com l'Assemblea General de les Nacions Unides creava un marc de convivència general o unes pautes de respecte per tots els homes i dones del planeta.

La Declaració dels Drets Humans va néixer per defensar els drets de les persones, independentment de la seva raça, sexe, classe social, nacionalitat, llengua o qualsevol altra condició. I com a base per unir els drets individuals, de pensament, de religió, polítics, econòmics, socials i culturals es van mantenir tres pilars que s'havien establert durant la Revolució Francesa: llibertat, igualtat i fraternitat. Però va néixer coixa ja que no se la va atorgar un caràcter vinculant ni se la va atorgar poder coercitiu a nivell internacional.

Per aquest motiu avui encara s'estan violant aquests drets a diari. Alguns dels conflictes més rellevants del moment són un clar exemple, com la massacre que Israel està provocant a Palestina, les dissensions entre el Tibet i la Xina o el recent conflicte armat de

Today se siguen violando estos derechos

la República del Congo. Però també molts ciutadans i ciutadanes d'altres països no tan mediàtics segueixen patint discriminacions. És per aquest motiu que algunes de les eines més importants per a que els drets humans es respectin en tot el món són la conscienciació i la difusió. Per emfatitzar aquest aspecte, el recentment estrenat any 2009, ha estat batejat com l'Any Internacional per l'Aprenentatge dels Drets Humans, l'objectiu del qual és educar i promoure els valors que es resumeixen a la sexagenària Declaració.

Fòrum Social Africà: L'Àfrica dels pobles en marxa contra la mundialització neoliberal

Sota el lema d'Una Altra Àfrica és possible!! es va celebrar el passat mes de novembre la cinquena edició del Fòrum Social Africà (FSA) a Niamey, Nigèria. El tema principal de les conferències, tallers i altres activitats que es van realitzar va ser "L'Àfrica dels pobles en marxa contra a mundialització neoliberal". L'objectiu principal d'aquesta trobada ha es-

tat enfortir i mobilitzar els pobles africans perquè coneguin i utilitzin els seus drets fonamentals a la dignitat i a la lliure elecció en matèria política, econòmica i també social. Aquesta cinquena edició del FSA va tenir lloc en un context polític, social i econòmic inquietant pel continent africà. A nivell polític els cops d'estat militars i civils, o eleccions manipulades; econòmicament, un deute que

els persegueix des de fa dècades i que amaga una gestió corrupta dels recursos i ajudes, el drama de la immigració o la persistència de malalties com la malària o l'VIH; i tot un seguit de problemes i conflictes requereixen la unió de forces i el treball dels moviments socials africans. I que en aquest cas va trobar el seu espai de reunió i de debat al FSA de Nigèria.

ENS PREGUNTEM PER QUÈ

La colorida cúpula de la ONU ha estat finançada amb Fons d'Ajuda al Desenvolupament (FAD)

La inauguració de la ja famosa cúpula de la sala XX del Palau de Nacions de Ginebra el passat 18 de novembre de 2008 no ha deixat a ningú indiferent.

L'autor de la cúpula, Miquel Barceló (Mallorca, 1957) ens planteja una volta celestial multicolor, una explosió de tonalitats a una caverna postmoderna plena d'estalactites. El rei Juan Carles I va titllar l'obra "d'indubtable bellesa creativa i força expressiva".

La polèmica va sorgir quan es va saber el seu alt cost: prop de 20 milions d'euros, dels quals 500.000 s'han finançat a través dels Fons d'Ajuda al Desenvolupament (FAD). Aquests fons generats per l'Estat espanyol conce-

deixen ajudes financeres, en principi amb unes condicions més favorables que les del mercat, a estats en via de desenvolupament, a empreses i a institucions financeres multilaterals amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament del país beneficiari i de fomentar la internacionalització de les empreses espanyoles. Molts dels fons FAD acaben en Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) regulada segons criteris de la OCDE, tot i que fonts oficials s'han afanyat a puntualitzar que no sempre els FAD computen com AOD.

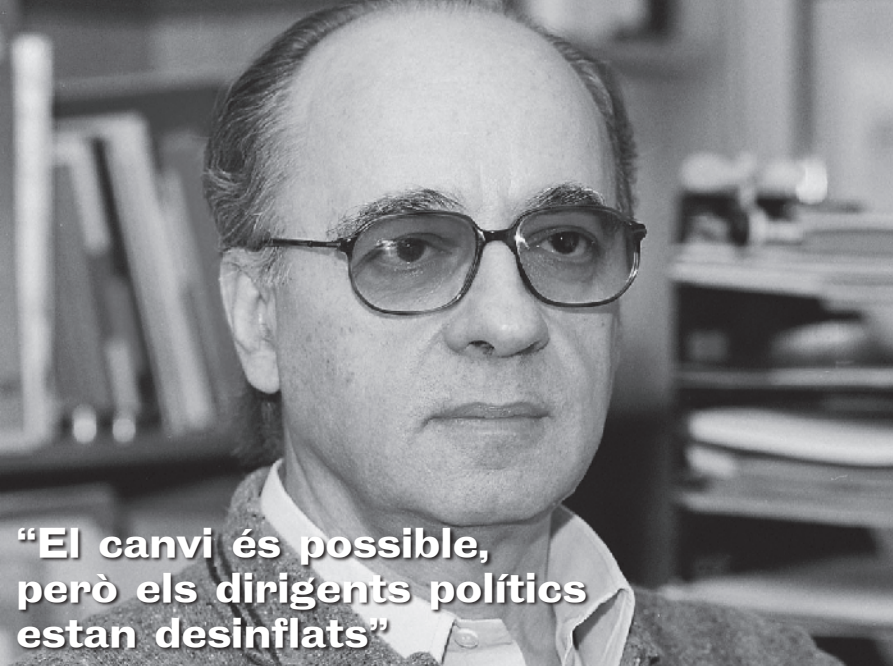
Deixant de banda si l'art de Barceló pot o no ser comptabilitzat com AOD, des de SETEM ens unim a la campanya "Qui deu a qui?", que denuncia la perversió i la mala utilització dels

FAD. L'ajuda que s'ofereix a través de crèdits i que obliga a comprar bens i serveis espanyols ha fet augmentar el deute extern de molts països amb Espanya, deute que sovint s'ha generat il·legítimament ja que no existeix cap òrgan que reguli rigorosament els projectes finançats pels FAD. No existeix tampoc cap projecte governamental regulador tot i que l'anterior legislatura es va aprovar una disposició per modificar la Llei en aquest sentit, i tampoc existeixen mecanismes per a que la societat civil pugui participar en aquest procés. Fa anys que els FAD s'estan utilitzant inadecuadament, donant prioritat als interessos comercials i empresarials espanyols a les necessitats dels pobles receptors d'ajudes.

Veus del Sud

José Luis Coraggio

Economista nascut a l'Argentina, ha fet varies investigacions sobre el desenvolupament local, polítiques socials, economia popular i economia del treball.

“El canvi és possible, però els dirigents polítics estan desinflatos”

José Luis Coraggio té al seu currículum més d'un centenar d'articles i és autor o coautor de 25 llibres. Actualment és investigador-docent titular de Sistemes Econòmics Urbans a l'Instituto del Conurbano (ICO) de la Universidad Nacional de General Sarmiento. A més és el director acadèmic de la Maestría en Economía Social (MAES) del ICO des del 2003. Ha treballat com investigador i docent a universitats de Mèxic, Nicaragua, Ecuador i Estats Units. Crític amb el model capitalista, assegura que el principal problema de l'actual situació econòmica mundial és que s'està fent responsable a tota la població en comptes de fer que els responsables de l'especulació assumeixin la seva culpa.

Una de les màximes del decreixement és “viure millor amb menys”, per això és necessari una disminució de la producció i del consum. Però en un moment de crisi econòmica, que el Nord assumeixi aquest model, no seria pitjor pel Sud?

És necessari que els països industrialitzats revisin el seu model de creixement perquè estem superant els límits que poden fer que la situació es torni catastròfica, sobretot des d'un punt de vista ecològic. El problema és que, en aquest moment, la producció i el consum disminuiran per culpa de la crisi, no perquè es vulgui canviar la civilització i passar a una en

la que viure bé sigui l'objectiu principal i no tenir molt. Així que, des d'un punt de vista del funcionament del sistema econòmic global actual, això significarà un cop molt dur pel Sud perquè implicarà directa o indirectament una reducció de les produccions, de les exportacions, etc. No obstant això, si es mira a llarg termini és una oportunitat única per revisar el model capitalista. Ja que no es tracta de reduir la producció en general, sinó de reestructurar-la i fer-la més equitativa mitjançant una distribució de l'ingrés més igualitària. Però malauradament no s'està fent una reflexió profunda d'aquesta crisi ni d'altres que, per suposat, vindran aviat.

Com s'ha arribat a aquesta situació?

Bàsicament és culpa d'aquests últims trenta espantosos anys de neoliberalisme en els que s'ha tingut un imaginari col·lectiu molt negatiu, altament individualista i egocèntric. El seu objectiu primordial ha estat quedar-se amb tot el que es pugui i tenir guanys ràpids, arriscar el mínim i pensar el menys possible en la resta de gent. Les idees i valors s'han canviat molt respecte al que eren en un principi. Sense anar gaire lluny, la noció de responsabilitat establerta durant el procés que va seguir la Segona Guerra Mundial, s'ha perdut. Es tracta de tenir només cura d'un mateix sense tenir en compte les conseqüències econòmiques, socials i ecològiques. No obstant això, els ciclons, els huracans, les inundacions i la mort també succeeixen a les zones riques d'Estats Units i Europa perquè el Nord no es salva de les conseqüències de la irracionalitat predominant. En altres moments de la humanitat, aquestes situacions traumàtiques s'han fet servir per reformar tot el context global. Així que el canvi és possible, però el que passa és que actualment

els dirigents polítics estan desinflatos. No hi ha líders mundials com els que va haver en altres moments i els lideratges són molt importants.

A més d'uns bons líders mundials, quins altres passos s'haurien de seguir per aconseguir aquest canvi?

Primer sent conscients de com és d'equivocat el rumb que s'està prenent actualment. Tenint present que les coses estan malament i que encara aniran pitjor. No parlo només a nivell econòmic perquè a més s'estan violant límits naturals, límits socials, d'autoritat... Davant d'això, el camí a prendre hauria de ser reunir un grup d'experts independents, que no es moguin per interessos propis i inconfessables i que proposin quins canvis s'han d'anar introduint. Tot i que falta voluntat política per fer-ho. Les transformacions globals, per norma general, venen per la via traumàtica, com la que es presenta actualment. Potser s'hauria de deixar que desaparegui una part important del capital, que es liquidi, perquè, al cap i a la fi, és fictici i un producte de l'especulació. Però en lloc d'això, s'està tractant de defensar-lo en lloc de reclamar responsabilitats als culpables.

Què s'hauria de fer per a que aquesta economia solidària arribi a totes les classes socials?

Es tracta d'un procés, el canvi no pot ser instantani. És un procés llarg però és necessari anar endavant i ensenyar els resultats. Actualment s'està fent molt en aquest àmbit, però és invisible. Els mitjans de comunicació haurien de mostrar totes les meravelles que s'estan portant a terme. Hi ha sectors populars que s'han reorganitzat per la seva supervivència, hi ha iniciatives d'ONG's, de la pròpia societat i d'alguns estats democràtics que busquen construir una nova economia, però tot és invisible. Els mitjans de

comunicació no parlen d'això. A més es tracta d'accions que no tenen una escala global pel que la seva repercussió és encara menys palpable. Existeix un grup de gent que el que fem és intentar sistematitzar totes aquestes experiències per a que la població en tingui constància d'elles, però el sistema actual les oculta i estigmatitza. És el propi sistema el que s'encarrega de dir coses com que l'economia solidària és una economia per a pobres o que es tracta d'un sistema econòmic fet per a aquells que no volen treballar.

D'aquí que vostè hagi afirmat que els governs actuals es dediquen a donar ajudes econòmiques a les persones amb menys recursos per evitar que aquestes comencin els canvis, com si es de cosir pedaçes es tractés...

Les polítiques socials en aquest sistema neoliberal són polítiques que tenen com a objectiu que la gent agunti. El mateix Banc Mundial diu que el seu objectiu és alleugerir la pobresa a un baix cost, no eliminar-la. Es mira tot des d'un punt de vista econòmic, no es tracta de resoldre la problemàtica social i existencial dels milions de persones excloses del sistema, sinó de mantenir-los allà, donant-los una bossa de menjar, perquè no es revelin. Es tracta d'un sistema de subjecció, tracten de generar una dependència i una obligació de votar al que està distribuint les "ajudes". D'aquesta manera, estan fent que es converteixi en un dret: l'alimentació, la salut, etc. Una política social no pot ser una almoïna, ha d'implicar una sèrie de canvis socioeconòmics, que la gent tingui una feina digna, ha de resoldre les necessitats de la població i que aquesta participi activament en el sistema econòmic. Afortunadament, avui hi ha països, com Veneçuela, Equador i Bolívia, que elecció rere elecció trien el canvi amb tots els riscos que això comporta.

Veus del Nord

Giorgio Mosangini

Investigador del Col·lectiu d'Estudis per a la Cooperació i el Desenvolupament

Fa temps que el benestar no augmenta en paral·lel al creixement del PIB'

Autor de varis estudis i assajos de referència sobre la necessitat del decreixement, Mosangini porta més de 10 anys de la seva vida treballant en la cooperació internacional a través d'associacions civils. Fill d'italians emigrats a Luxemburg, es va introduir en el món del voluntariat i la cooperació a Bèlgica. L'interès pel seu treball va néixer "potser perquè a les relacions entre Nord i Sud és on es troben les injustícies més explícites i de dimensions més colossals". Després de realitzar un màster sobre cooperació internacional, una beca de la Generalitat de Catalunya el va portar com a cooperant a Nicaragua on va comprovar que "la cooperació ha de superar l'assistencialisme per donar suport i protagonisme a la ciutadania organitzada de cada lloc", conclou.

O decreixem o s'acaba el món?

El que és clar és que estem vivint per sobre de les capacitats de la biosfera i tard o d'hora es produirà un ajust. És inevitable perquè és una realitat física; hem superat els límits i el propi planeta serà qui ens situarà per sota. La humanitat ja està fent front a unes crisis ecològica de dimensions mai vistes, que a més ve acompanyada de forts desigualtats i crisis socials. La qüestió és si es donarà en forma de col·lapse o si, al contrari, serem capaços de canviar el

model econòmic i de societat per tornar a viure dintre de les capacitats del planeta. El pitjor de tot és que potser ja no serem a temps d'evitar el col·lapse.

Però és possible el benestar sense créixer econòmicament?

Des del punt de vista del decreixement no associem el benestar amb el creixement econòmic. De fet, hi ha indicadors que apunten des de fa temps cap a un estancament del benestar. Per exemple, a EEUU, l'evolució paral·lela del benestar i el creixement econòmic es dona només fins als anys 60. A partir d'aquell moment el PIB ha continuat creixent mentre que el benestar —o la percepció de benestar— s'ha estancat o fins i tot ha minvat. Malgrat això, la concepció de benestar a la societat occidental segueix basada en el consumisme. El decreixement ataca aquest punt de vista i defensa una societat sostenible ecològicament però capaç de generar moltíssim benestar tenint cura i benestar de les persones i de la naturalesa. Les relacions entre persones, les activitats culturals i artístiques i altres accions generen moltíssim benestar i gairebé no consumeixen matèria, ni energia, ni generen contaminació.

Com s'ha de fer el canvi sense provocar un augment de l'atur, traumes socials... ?

És una qüestió de prioritats socials i polítiques. Per exemple, totes aquestes activitats generen treball, però el decreixement no és una recepta de com fer el canvi. És un moviment social, una corrent de pensament que evidencia la situació en al que ens trobem i que hem de tornar a organitzar la societat, canviar la prioritat de bens materials per la de bens relacionals i traslladar la nostra economia a l'escala global. Al Regne Unit i Irlanda s'està experimentant amb les transicions towns, uns municipis que s'intenten fer funcionar segons el decreixement.

Es tracta de tornar enrera, a la societat rural?

El decreixement no planteja tornar al passat, entre d'altres coses perquè és impossible. Però sí que podem recuperar certs aspectes. Fa només una o dos generacions la gent no depenia totalment del mercat per satisfer les seves necessitats i aconseguir el benestar. De la mateixa manera, hi ha pràctiques de societats actuals no occidentals que podrien ser útils per enfrontar el repte que tenim. Respecte a l'alimentació, és evident que el model alimentari de la societat occidental s'acabarà en unes dècades perquè depèn completament del petroli. S'haurà de tornar, doncs, a l'agricultura ecològica i a la producció, al consum i a la distribució d'escala local. I sí, això implica una certa desurbanització o, com a mínim, porta a introduir la producció d'aliment a les ciutats, com a Cuba o a ciutats del Sud.

És injust dir-li al Sud que ja no hi ha marge pel seu creixement.

Aquesta és una altra falsa polèmica. El decreixement no diu en cap moment que el Sud global, on també es troben els exclosos del Nord, hagi de créixer. És una necessitat en quant al Nord global, que inclou les elits del Sud i a classes mitjanes-altes de països com la Xina o l'Índia. La humanitat en el seu conjunt ha superat les capacitats del planeta però la responsabilitat és del Nord, mentre que l'empremta ecològica de la gent del Sud, la majoria de la població, encara es troba molt lluny del sostre per càpita que li pertocaria. El problema no és que el Sud creixi, és que ho fa segons els interessos del Nord. El nostre sobrecreixement es fa a costa d'ocupar espais, espoliant recursos, utilitzant albellons al Sud per a la contaminació i els residus... Ens hem apropiat dels seus recursos i possibilitats. El primer pas per compensar el nostre deute ecològic i cultural és deixar de produir aquests impactes.

Quina cooperació entre Nord i Sud proposa el decreixement?

Els problemes als que ens enfrontem a nivell ecològic i social no es solucionaran per mitjà de la cooperació. El que és fonamental és canviar les polítiques i les estructures de poder; desmuntar l'estructura capitalista, tot i que la cooperació aporta experiències molt valuoses. La principal limitació de la cooperació actual és l'imaginari predominant: que l'objectiu és respondre a unes carències i problemes dels països del Sud. La perspectiva del decreixement és donar-li la volta, entendre que el problema principal de la humanitat són els excessos del Nord i les desigualtats socials, i no les carències del Sud. Així, l'essència d'un model de cooperació que concordi amb el decreixement canviaria les estructures aquí i seria solidari amb les iniciatives i resistències populars del Sud que defensin les seves formes de vida i les seves pràctiques econòmiques, que segueixen el model ecològic i la justícia social.

Té lloc el Comerç Just al decreixement?

El Comerç Just és una fita i quelcom molt valuós. Sobretot quan es planteja com una eina de conscienciació, d'alternativa al comerç dominant i com una forma de lluita política. Però crec que perd força quan es dediquen masses esforços a la comercialització a gran escala. A la pràctica, per les famílies productores, el Comerç Just és positiu quan és complementari a d'altres activitats. Si provoquem dependència de les comunitats cap al Comerç Just exclusiu de monocultius o productes molt concrets, generem un altre problema. D'altra banda, el decreixement manté que, quan no hi hagi petroli, el comerç internacional serà cada cop més marginal. I això val també pel Comerç Just. L'exportació només s'hauria de contemplar en última instància, quan les comunitats hagin cobert les seves necessitats bàsiques.

Ens en fem ressò

PARAULES PER AL CANVI

Fabricado por mujeres

CAMPANYA ROBA NETA – ICARIA EDITORIAL
BILBAO, 2008

NINA ASGOLY Y CHANTAL FINNEY (EDS.)

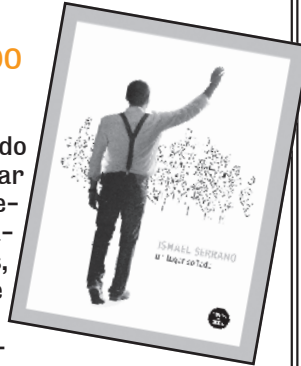
“L’única forma de canviar la situació de les persones treballadores és ensenyar el costat humà d’aquestes dones i desafiar la corrent dominant d’economistes per no tenir en compte els drets de les persones treballadores”, Junya Lek Yimprasert, Coordinadora de la Campanya Tailandesa de Treball.

Declaracions com les de la Junya, i altres 16 dones de diferents països i amb diferents perfils dins de la lluita pels drets laborals de les dones (i homes) posen veu i cara a les condicions a les que s’han d’enfrontar cada dia tant als tallers de costura i màquines com a casa seva i al seu barri. A aquestes alçades, és evident que la majoria de persones treballadores del sector de la confecció i del calçat esportiu són dones, amb totes les implicacions que això comporta. La realitat és que són considerades únicament com a factors de producció, mà d’obra. No obstant això, s’ha de tenir present que elles són el pilar de l’economia “afectiva”, les que s’encarreguen de tenir cura de les seves famílies, llars i fins i tot de la comunitat. A més, el llibre aprofundeix també en la necessitat d’introduir un punt de vista de gènere en els problemes més importants de la indústria: mobilitat laboral, càrregues familiars de les dones, inseguretat i insalubritat a les fàbriques, els límits de la perspectiva de gènere als codis de conducta, la creixent informalització del sector, etc.

SOTTO VOCE

Ismael Serrano

UN LUGAR SOÑADO

“En ese lugar soñado podremos disfrutar de la calma necesaria para reparar en los detalles, para disfrutar de las pequeñas cosas, de lo importante”. L’artista Ismael Serrano uneix en aquest disc en directe les seves millors cançons que conviden a somniar amb un món millor. Serrano sempre ha donat gran importància als seus directes, en els que intenta sempre apropar-se al seu públic i, amb aquest disc, es consagra, com un dels cantautors nacionals per excel·lència. Un lugar soñado va ser enregistrat al juny de 2008 al Teatre Gran Rex de Buenos Aires durant la gira de “Sueños de un hombre despierto”.

En quant al títol del disc va dir que aquell lloc estarà on la “prioritat siguin les necessitats reals de la gent i no les del mercat. Els polítics seran aquelles persones que mogudes per la seva vocació de servei al ciutadà, per sentiments de solidaritat, funcionin com altaveu de les exigències de la gent, seran representants de la voluntat real del poble en una democràcia veritablement participativa”. Serrano ubica cada concert a la ciutat inventada de Peumayén, de ressonància maputxe, al voltant de la qual crea una història, coneixedor de que el públic li demana quelcom més que un acte d’oficinisme estricte: “Un concert no deu ser només una successió de cançons, sinó que ha de tenir espai per altres coses i generar un diàleg amb el públic i també amb els músics”.

FILA 7

Gomorra

Direcció: Matteo Garrone
Gènere: drama / documental
País: Itàlia
Duració: 2h15min.

Crueltat, sang i degradació. Cada dia la ciutat de Nàpols i la veïna Caserta es desperten amb la sensació de ser ofegades per una mà invisible.

L’ombra de la camorra s’estén per tots els racons i els que la pateixen només tenen dos opcions: la subordinació o la mort. Com es diu en un moment de la pel·lícula, “o estàs amb nosaltres o estàs contra nosaltres”.

Matteo Garrone, director de Gomorra, desxifra l’escenari gris de les suburbis conflictius, de les extorsions i la inseguretat, un món de ciment i totxanes. La història de dos adolescents rebels que es creuen Tony Montana, d’un nen ingenu amb ganes de promoció, d’un sastre amb les mans lligades, d’un jove empresari amb problemes de consciència... Diferents històries lligades que dibuixen la crua realitat de la camorra napolitana, de la seva violència total. De fet, Roberto Saviano, autor del llibre del mateix nom i en el que s’ha basat la pel·lícula, viu amenaçat de mort i sota protecció oficial des de 2006. Guanyadora del gran premi del Jurat del festival de Cannes de 2008, Gomorra no és una pel·lícula que destapa una situació puntual sinó que retrata amb precisió l’entramat social de la camorra. Una pel·lícula educativa i, per tant, imprescindible.

PALESTINA: EL DELICTE D’EXISTIR. Promesa al 1917 als jueus per Anglaterra, i no per Déu, fa 60 anys les potències colonials occidentals van lliurar Palestina amb tots als seus habitants a una petita secta hebrea europea per a què gestionés els seus interessos al Pròxim Orient. Des de llavors, EEUU, la UE i els governs àrabs van concedint mitjans i autorització al sionisme per administrar lliurement el dolor de la població nativa i planificar segons la seva voluntat el linxament minuciós: expulsions, massacres, neteja ètnica, destrucció de cases... Israel allarga de manera exagerada un genocidi

homeopàtic al que ha sucumbit l’autoritat jurídica i moral de la ONU. Als nazis ningú els comparava amb els nazis: n’hi havia prou amb anomenar-los assassins. En tot cas, el que sembla que inhabilita la comparació és el fet que els israelians maten palestins i no europeus, mentre que l’horror inigualable del nazisme va consistir en que el III Reich va fer amb nosaltres el mateix que nosaltres havíem fet sempre amb els pobles colonitzats. El linxament de Gaza sembla perfectament compatible amb la afirmació dels nostres valors superiors. Quan es linxaven negres

als EEUU, i les fotografies dels seus cossos morts s’enviaven com felicitacions d’aniversari o de Nadal, el que havien fet –i que justificava el seu penjament sense judici– resplendia amenaçador en el que eren. Això mateix passa amb els palestins. L’agressió palestina a Israel és ontològicament anterior a l’ocupació sionista, és el primer de tot: és senzillament la seva existència. Els seus gemecs són “fanàtics”, el seu plor “antisemita”, la seva ràbia –clar– “terrorista”.

Font: Santiago Alba Rico / Periódico Global, gener 09.

Con una interesante rentabilidad y la posibilidad de donar a SETEM parte del interés.

Compte Triodos

El compte de l'Estalvi Responsable

Estalviar a Triodos Bank és una decisió socialment responsable, perquè amb els seus diners només financem empreses i organitzacions que treballen pel medi ambient, la cultura i la justícia social.

Triodos Bank, el referent europeu en banca ètica i sostenible.

902 360 940

Informi-se'n | www.triodos.es

Triodos Bank

Un banc on compta alguna cosa més que els diners

Amarante SETEM
Rúa da Ponte, 8
36002 Pontevedra
T +F 986 848 189
amarante@amaranteong.org

SETEM Andalucía
Paseo de Los Basillos, 2
18008 Granada
T +F 958 61 89 38
andalucia@setem.org

SETEM Aragón
Cesar Augusto, 37
50003 Zaragoza
T +F 976 44 01 65
aragon@setem.org

SETEM Catalunya
Bisbe Laguarda, 4
08001 Barcelona
T 95 441 53 35 F 93 443 20 69
catalunya@setem.org

SETEM Extremadura
Pizarro, 1, 2ª planta
10001 Cáceres
T 620 82 12 87
extremadura@setem.org

SETEM Hego Euzkea
San Vicente de Pradi, 10
01003 Vitoria
T +F 945 12 07 46
euskadi@setem.org

SETEM Madrid
Gaztambide, 50
28015 Madrid
T 91 549 91 28 F 91 549 95 72
madrid@setem.org

SETEM Nafarroa
Enteokietza, 7
31007 Pamplona / Iruña
T +F 948 27 57 20
nafarroa@setem.org

SETEM Rioja
Doce Ligero, 2
28004 Logroño
T +F 941 24 58 01
rioja@setem.org

SETEM Comunidad Valenciana
Pintor Domínguez, 3, 2ª
46001 Valencia
T 96 315 85 05 F 96 315 85 80
setemcv@setem.org

Secretaría Técnica de la Federación
Gaztambide, 50
28015 Madrid
T 91 549 91 28 F 91 549 95 72
setem@setem.org